

Johan (Jan) Willem Weug werd op 18 juni 1922 geboren in Vlissingen.

In 1916 werd door zeeofficier Govert Ranneft in Vlissingen de eerste Scoutinggroep opgericht. Hij was opgeleid in Den Helder en ging later naar Nederlands Indië waar hij hoofdcommissaris van de Vereniging Nederlandsch Indische Padvinders wordt. De broer van Christiaan, Hubertus, is in ieder geval in 1918 lid van deze groep en assistent patrouilleleider bij de Zeemeeuwenpatrouille. Op 12 december 1919 werd in Vlissingen een tweede Scoutinggroep opgericht, die zich aansloot bij de Christelijke Jonge Mannen Padvinders Vereniging in Nederland. Op 25 mei 1935 richtten de CJMV-padvinders de Nederlandsche Christelijke Vereniging van Padvinders (NCVP) op. Christiaan was een drijvende kracht achter de groep en werd de eerste hopman. In de jaren '20 maakte de groep een bloei door. Ze gingen onder andere op kamp naar Engeland en hadden een eigen drumband. In de jaren '30 daalde het ledenaantal, mogelijk als gevolg van de crisisjaren. De groep nam met een groot aantal scouts deel aan de Wereld Jamboree in Vogelenzang in 1937. Het ledenaantal groeide hierna en de groep had twee welpenhordes, twee verkennersroepen en een voortrekkersstam, de Michiel de Ruyterstam. Omdat Vlissingen hevig gebombardeerd werd, waren veel gezinnen in het eerste oorlogsjaar uit de stad gevlucht en hierdoor waren de opkomsten minder frequent. Op 2 april 1941 werd Scouting door de bezetter verboden. Christiaan was toen naast hopman ook de groepsleider.

Op school werd het niet zo gezien, maar bij Scouting zag men het al snel, Jan had leiderschapskwaliteiten. In 1929 werd hij welp bij de CMJV-groep. In 1933 werd hij verkenners, assistent-patrouilleleider en in 1938 troepleider. Hij was bijzonder leergierig en had intussen alle bestaande insignes behaald en daarna de meeste schouderkoorden. Hij was bezig met het behalen van het woudloperskoord, waarbij ook sterrenkunde en meteorologie kwamen kijken met een stage op het KNMI-station in Vlissingen. Deze onderscheiding kon niet meer behaald worden door het uitbreken van de oorlog.

Centraal in het leven in Vlissingen stond de scheepswerf De Schelde. De werf lag midden in de stad, overal in de stad hoorde je de klinkhamers en de stoomfluit die de start van de werkdag in luidde. Voor ouders die geen middelbare schoolopleiding voor hun kinderen konden betalen, lag de leerschool van De Schelde voor de hand. Een studiebeurs was wel mogelijk, maar die moest worden terugbetaald als de prestaties tegen vielen. En zo ging Jan Weug op veertienjarige leeftijd de poort van De Schelde binnen. Vijftig jaar later liep hij er als directeur weer uit.

In verband met de oorlogsdreiging kwamen er voor de scouts nog twee insignes bij 'Nationale Dienst' en 'Luchtbescherming'. De scouts kregen voldoende gelegenheid hiervoor praktijkervaring op te doen na de Duitse inval in mei 1940.

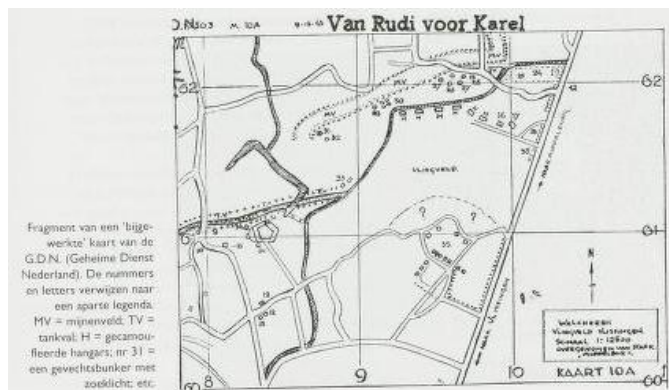
In april 1941 werd Scouting door de Duitsers verboden. Alle spullen werden in beslag genomen. De kampeeruitrusting ging naar de Nationaal Socialistische Jeugdstorm en de rest naar een opkoper. En de goederen die niemand wilde hebben werden verbrand. Maar in het geheim bleef de vaste kern rond hopman Luitwieler de padvinderstraditie voortzetten. Zelfs met de plechtige inwijdingsrituelen toen Weug voortrekker werd op 1 februari 1942.

In mei 1942 werd de directie van De Schelde gedwongen 350 arbeiders te leveren voor een scheepswerf in Wilhelmshafen. Men wilde getrouwde mannen sparen, dus vrije jongens werden aangewezen om te gaan, waaronder Weug. Die had echter geen zin, tegen de zin van de afdeling personeelszaken. Toen Weug oppakken mislukte werd hij ontslagen. Hij werd een van de eerste medewerkers die moest onderduiken. Eerst in de Hendriksstraat, later in Zoutelande en daarna bij hopman Luitwieler. Die was verzekeringsagent bij de RVS en woonde in de Scheldestraat 48 met zijn vrouw en dochter Mien.

Als vanzelf werd Weug lid van de verzetsgroep Luitwieler, die zich hoofdzakelijk bezig hield met het verzamelen van inlichtingen over Duitse troepen en versterkingen op Walcheren. Samen met anderen uit de top van de provinciale scouting, zoals Piet Quant in Goes en Kees Sturm van de groep Van Beest in Middelburg, vormen zij een tak van de Geheime Dienst Nederland (GDN). Weug heeft nog leren schieten bij Van Beest in de kelder. Toen Van Beest tijdens zijn arrestatie bij een vuurgevecht met de Duitsers werd gedood, besloten Weug en Luitwieler hun verzetswerk voortaan ongewapend te verrichten.

Scouting beschikte alleen over verouderde stafkaarten uit 1922. Dat was om spionage te voorkomen, maar het werkte nu in het nadeel. Deze kaarten moesten worden bijgewerkt, nieuwe wegen verkend en de Duitse verdedigingswerken ingetekend. Die bijgewerkte kaarten gingen per koerier naar Eindhoven, waar ze op microfilm werden gezet en naar Engeland werden gestuurd. Wie had ooit kunnen denken dat alle vaardigheden die Weug bij het spel van het verkennen had geleerd, nu zo goed van pas zouden komen?

In een verhaal over een andere verzetsman in Vlissingen, Poppe valt te lezen dat Jan tekeningen maakte van bunkers en hun positie. Die gaf hij via zijn directe contactpersoon door aan de Engelsen. Hoe die ze naar Engeland wist te krijgen was hem niet bekend. Hij heeft zelf een beschrijving gegeven hoe hij dat voor elkaar kreeg. Hij ging ergens zitten met een schetsboek met daarover een vel waarop hij bijvoorbeeld een kerkgezicht schetste. Duitse soldaten, die natuurlijk kwamen controleren wat hij deed, bewonderden zijn aardige tekenstijl en zagen niet wat er letterlijk en figuurlijk onder lag. Jan Weug is nooit betrapt.

Op een gegeven moment ontstond het gevaar dat Luitwieler verraden zou gaan worden. Weug moest op zoek naar een nieuw onderduikadres. Het verzet was dan wel ingedeeld in cellen; voor verspreiding van illegale bladen, de bulletins met de nieuwsberichten, het koerierswerk en de OD (ordedienst). Ondank het verzoek van Van Nahuys hebben Weug en Luitwieler zich nooit bij de knokploeg van Poppe willen

aansluiten. Maar iedereen kende iedereen, want in al die verschillende organisaties waren scouts ingedeeld, tot en met Bram Stroo in zijn invalidenwagentje (hij had polio gehad), die handgranaten onder zijn dekzeiltje vervoerde. Er dreigde dus een groot gevaar dat bij verraad het hele netwerk zou worden opgerold.

Jan Weug in 1941
als onderduiker
in Krabbendijke.

Jan vond een nieuwe onderduikplek in Krabbendijke. Hij sloot zich ook daar aan bij het verzet en er werd regelmatig op hem gejaagd. Af en toe keerde hij terug naar Vlissingen met gegevens. Van verschillende batterijen was het geschut naar het oostfront gestuurd en vervangen door houten namaakkanonnen. Die werden door Weug verkend. Een van de fantastische verhalen was uit die tijd was dat de geallieerde vliegtuigen daar houten bommen op gooiden met daarop een pluimpje. Dat pluimpje was bedoeld voor het verzet dat dit alles zo mooi had doorgegeven. Eenmaal zat hij in een treincoupé met zwarthemden (leden van de WA, de weerafdeling van de NSB), die terugkwamen van een landdag in Lunteren. Ze beschouwden Weug als een sympathisant en loodsten hem zo door de controle van de Grüne Polizei op de Sloedam. Weug heeft één keer een geallieerde vlieger kunnen helpen, die in Krabbendijke was neergekomen. Die werd later met een platbodem tot voor de Brabantse Wal gebracht dat intussen bevrijd gebied was. Na de oorlog kreeg hij nog een teken dat de ontsnapping geslaagd was.

Krabbendijke werd op 18 oktober 1944 bevrijd door de Canadezen en Weug meldde zich onmiddellijk als tolk bij de verbindingsofficier Eland, die door de Irene Brigade aan de Canadezen was uitgeleend. De Sloedam bleek voor de Canadezen een dam te ver te zijn en ze werden uit de strijd genomen. Weug heeft kans gezien te wijzen op een alternatieve route over de schorren van het Zuidsloe van het haventje van Nieuwdorp naar de dijk van de Bijleveldpolder, waarlangs de Schotten kans zagen vaste voet op Walcheren te krijgen. Een week later was Walcheren bevrijd en vond Weug Vlissingen geheel in puin terug.

Na de bevrijding werd Scouting in Vlissingen met hulp uit Engeland weer zo snel mogelijk op poten gezet om de ontwortelde jeugd in het gareel te krijgen. De scholen waren nog niet begonnen en er zwierven rivaliserende jeugdbendes door de kapotte stad, voorzien van allerlei wapentuig. Dan zie we in mei 1945 Weug weer terug als hopman. Op het bureau van Civil Affairs zag hij tot zijn verbazing de kaart van Walcheren terug die hij zelf had getekend. Als curiositeit, want de geallieerden gebruikten die kaarten alleen om luchtfoto's te controleren, waarop ongelofelijk veel meer details waren te zien dan op de kaarten van de leden van de Geheime Dienst Nederland met levensgevaar hadden gemaakt. Hij ontving na de oorlog de 'Prins Bernard das' voor zijn inzet als scout.

Na de oorlog begon voor Weug de doorbraak naar de top van De Schelde. Hij bleef de werf trouw, door weer en wind. Tegelijk bleef zijn maatschappelijke betrokkenheid groot. Bij het oprichten van Scoutcentrum Zeeland met het Hopman Vernielhuis bijvoorbeeld. "Het devies 'wij zijn bereid' is nog steeds zijn dagelijkse praktijk."

Voor zijn verzetswerk kreeg hij het Verzetskruis en het verzetshedenkingskruis. Op 23 april 1965 ontving schipper Jan Weug, uit handen van onderdistrictscommissaris hopman W. Roose de Gouden Jacobsstaf, voor het vele werk wat hij na de oorlog verzette om Scouting weer van de grond te krijgen en zijn latere werk als districtscommissaris.

Ook was hij Officier in de Orde van Oranje-Nassau.

Zijn bijzondere rol in de Vlissingse samenleving bleek maar

weer eens toen op donderdag 31 januari 2013 de Noord Kade van het Dok, nabij de Machinefabriek, onderdeel van de voormalige werf van De Schelde naar Jan Weug werd genoemd. Een zelfdame eer dan een straat naar een nog levend iemand wordt genoemd.

Jan overleed op 23 oktober 2014 in Vlissingen.

De Scoutinggroep kreeg in 1952 de naam M.A. De Ruytergroep 1 van de NPV. In 1979 werd nog uitgebreid het 60 jarig jubileum gevierd. De groep is sinds 2010 niet meer actief.

Meer informatie

[Zeelandboek / Zeeuws jaarboek | 1 januari 2000 | pagina 202 - Tijdschriftenbank Zeeland](#)

[Marcel van der Voort, auteur op Zeeland - Pagina 1054 van 1518 \(blog.nl\)](#)

[Oorlogsjaren Vlissingen | Willem Poppe](#)

['Ik hoopte een steentje bij te dragen' | Walcheren | pzc.nl](#)

[De Koninklijke Schelde - Andere Tijden](#)

[Provinciale Zeeuwse Courant | 27 oktober 2014 | pagina 25 - Krantenbank Zeeland](#)

[Provinciale Zeeuwse Courant | 30 augustus 2014 | pagina 26 - Krantenbank Zeeland](#)

[Provinciale Zeeuwse Courant | 24 april 1965 | pagina 4 - Krantenbank Zeeland](#)

[Verzetshedenkingskruis \(geni.com\)](#)

[CJMV-padvinderij - Scoutpedia.nl \(scoutwiki.org\)](#)

Bevrijdingsfeesten in mei 1945. De rechtse padvinder is hopman Jan Weug in een voor hem karakteristieke houding.

 Een markant man u niet meer
 Na een prachtig rijk en volwaardig leven, met vele
 hoopgepanen maar ook intens verdriet, is rustig ingeslapen
 onder liefdevolle vader, schoonvader, opa Jan en vriend

Johan Willem Weug
 Jan

Oud-directeur, technisch en innovatief, van de
 Koninklijke Maatschappij de Scheelde te Vlissingen
 Officier in de Orde van Oranje-Nassau
 Drager van het Verzetssterkingskruis

* 18 juni 1922   Vlissingen   † 23 oktober 2014

Nel Weug, van der Ende I.M.
 Kees Weug I.M.

Aftaanaf: Els Weug-Jaques en George Slavtjan
 Jeroen en Laetia Maria, Lucien, Jitsam

Begen op Zoon: Irene Weug en Simon van Dijk

Oom-Scotburg: Liebeth en Edo Hamelink-Weug
 Reinmarijn en Dennis Leen, Jonaas
 Coen en Annetiel

Almeer: Harriette en Richard Bonkers-Weug
 Thib en Anja Kalkb en Annet, Jonaas, Thera
 Joost en Triëke Hen, Len
 Jan en Elke

Vlissingen: Geerdé Staphius

De afscheidsdienst zal worden gehouden op donderdag
 30 oktober om 12.00 uur in de Sint Jacobskerk,
 Oude Markt 2 te Vlissingen.
 Aanluitend zal de begrafenis in familiekring plaatsvinden.

Jan hield van bloemen, graag in herfstitelies

Correspondentieadres:
 L. Weug, Coenelis Prinsstraat 26, 4624 AC Begen op Zoon
 E-mailadres: krobameta@redanet.nl

De kerk zal tussen 13.30-15.00 uur geopend blijven.
 Omstreeks 15.00 uur zal de familie zich samen u voegen
 voor een informeel sametijn.

Parkeergelegenheid in parkeergarage "De Fonteyne" aan de
 Spierstraat.

Bloemenadres: Uitvaartverzorging Overmoont Groot,
 Van Duinboeckstraat 620 te Vlissingen.

„Vanuit Engeland kwam er een verzoek om het eiland Walcheren en bunkers en dum-mies in kaart te brengen, omdat ik bij de pad-vinderij was. We hadden een kaart uit 1922. Ik kon de omtrekken van Walcheren wel tekenen, maar ik moest overal gaan kijken of er dingen veranderd waren.”

„Je had toen de groene mannetjes, wat ze tegenwoordig boa's zouden noemen, die moesten toezicht houden. Ik wist natuurlijk dat als ik ging zitten tekenen en meten, dat ik gevaar liep om gepakt te worden. Ik heb eerst een tekening gemaakt van de kerktoeren van Biggekerke, die stond op het voorblad. Als de Duitsers zouden komen, dan sloeg ik het voorblad eroverheen en ging ik druk tekenen aan die kerktoeren.” Grijnzend: „Zonder het papier te raken. En dat werkte. 'Wat kunt u mooi tekenen', zeiden ze. Ze rookten nog een sigaretje, en gingen verder.”

„Die tekening was één-tien bij één-tien. De inspecteur van politie heeft die met de boot overgebracht naar Terneuzen en van daaruit is hij naar Eindhoven gebracht, waar een centrum was van illegale activiteiten. Die hebben 'm gefotografeerd en verkleind en hij is als postzegel ingesloten in een brief en via Lissabon naar London gestuurd. Na de bevrijding moest ik een *permit* hebben om op de boulevard te komen - want we waren nog steeds bezet, door de Engelsen. Die moest ik ophalen in de Sint Jacobsstraat. Ik kom daar, en daar hing mijn kaart.”

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.